

Mat för hälsan, livsmedelsstrategin och WWF:s vegoguide

Att äta för hälsa och hållbarhet

Den 8 november bjöd Vi Konsumenter in till seminarium med Mai-Lis Hellenius, känd läkare som ägnat stor del av sin karriär med att forska och argumentera för matens stora betydelse för en god hälsa. Vi behöver satsa mer på förebyggande hälsovård och då är maten av stor betydelse. Det finns god vetenskaplig evidens för att man med gott resultat kan förebygga hjärt- och kärlsjukdomar, cancer och diabetes. Matpyramiden som bygger på att vi grundar med mycket grönt och färgglatt kan vara en vägledning. Högst upp och minst hamnar processat kött. Den gröna basen i pyramiden innehåller både hållbart växtbaserat, men också en del råvaror som är lite problematiska från hållbarhetssynpunkt (se vegoguiden) som avokado, oliver, nötter och mandel.

Maten i politiken

Vi har fått en ny regering med en ny landsbygdsminister. Vi konstaterade att valdebatten handlade väldigt lite om mat, jordbruk och hållbarhet. Vi Konsumenter tillsammans med Sveriges Konsumenter, Världsnaturfonden, WWF, Naturskyddsföreningen, Konsumentföreningen Stockholm och Reformaten gör ett inspel med ett öppet brev till landsbygdsministern med begäran om ett möte.

Vi vill ha en reviderad livsmedelsstrategi som bryter ny mark och ger ökat inflytande för konsumenter, djur och natur. Som sätter tydliga mål och förslag som styr mot ökad **biologisk mångfald**, minskad **klimatpåverkan**, mindre och ansvarsfull användning av **bekämpningsmedel** samt minskad **övergödning**. Som integrerar strategier för **folkhälsa** och hållbar livsmedelskonsumtion, t ex genom att anamma mål som tas fram inom regeringsuppdraget till Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten. Som underlättar för **konsumenter** att göra rätt genom att skapa förutsättningar för hållbara val i vardagen genom åtgärder för utbud, märkning och kunskapslyft gällande livsmedel. Som stärker **djurvälfärd** och **djurhälsa**, något som till exempel kommer till uttryck genom en högre andel betande djur i landskapet. Bred politisk uppslutning bakom insatser och mål för **ekologisk produktion och konsumtion** i Sverige, likt den som finns i Danmark. Prioritering av **forskning och innovation** som utvecklar matproduktion inom planetens gränser. Långsiktiga villkor och **finansiering** för åtgärder i primärproduktionen som styr mot ökad hållbarhet, som t ex Klimatklivet.

Hållbara och hälsosamma dieter

Det var temat för Uppsala Health Summit 25-26 oktober. Över 100 deltagare från hela världen deltog, exempelvis från Thailand, Afrika och Indien. Även WHO och FAO var på plats. Mycket fokus låg på probleminsikt och det var svårt att peka på lösningar. Syftet var också att minska polariseringen i debatten. Arbete bedrevs bl a i ett antal workshops. Gunnela Stähle deltog i två med fokus på animaliska produkter. Den ena handlade om beredskap för kris och den andra om animaliskt kontra växtbaserat. Elin Rööös inledde den andra workshopen med en översyn av relevansen för argumenten för kött. Det starkaste är de betande djurens bidrag till biologisk mångfald. Men även uppgradering via djur d v s utnyttjande av biprodukter, djurvälfärd och att skapa en meningsfull tillvaro som bonde har viss relevans.

IVA tillsammans med KSLA och VA har genomfört ett seminarium den 9 november kring hållbara dieter f f a proteinsskiftet. Det finns en stor enighet om att det behövs ett skifte från animaliskt till mer växtbaserad mat. Christel Cederberg, Chalmers, pekar dock på behovet av nya indikatorer kring biologisk mångfald, jorderosion, kemikalier, jordhälsa m m. Hon betonar också betydelsen av landskapets struktur. Livsmedelssystemet är komplext och traditionell LCA som mäter klimateffekter räcker inte.

Generellt kan man säga att debatten buntar ihop köttslagen under rubriken rött kött och definierar inte olika djurslags roll i ett hållbart lantbruk.

WWF:s vegoguide

Den 10 november presenterade WWF en uppdaterad version av vegoguiden. (wwf.se/vegoguiden) Vegoguiden innehåller 70 produkter med utgångspunkt från klimat, biologisk mångfald, bekämpningsmedel och vattenanvändning. Nyheten var framför allt bedömning av kaffe, te och kakao. För alla tre produkterna står sig ekologiskt odlat väl. Kaffe är den produkt som står för en stor del av vårt matsvinn. Kaffeodlingen har stor negativ påverkan på biologiska mångfalden och ganska hög användning av kemiska bekämpningsmedel. Vatten- och markföroreningar är omfattande i modern kakaoproduktion och kakao kan också ha en hög negativ påverkan på den lokala biologiska mångfalden. Webinariet kan ses <https://we.tl/t-1qR6eYh0mE>

Hälsningar från styrelsen
Gunnela Stähle
Mariell Juhlin
Christina Möller
Carina Lundgren
Sören Persson

Inger Helgesson
Anders Engström